

4. Zdravotní péče

Hlavní město Praha je na tom z hlediska zdravotní péče pro mladé lidi velmi dobře. Praha disponuje nadprůměrným počtem lékařů na 10 tisíc mladých lidí ve věku do 18 let, i více než 25 % preventivních vyšetření ze všech druhů ošetření v Praze. Nejen v důsledku toho má pak Praha nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti mladistvých pro úraz ze všech krajů.

Všechna data v této kapitole pochází ze zdrojů Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS), resp. z Národního zdravotnického informačního systému (NZIS) a ze Zdravotnických ročenek krajů a ČR, z Asociace Zdravotních záchranných služeb a z publikace Českého statistického úřadu Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice.

Hospitalizovaní v nemocnicích podle věku

V Česku bylo v roce 2016 hlášeno celkem 158 nových případů pracovní neschopnosti, resp. pracovních úrazů mladistvých. Celkem se tak jednalo o 3 390 kalendářních dnů pracovní neschopnosti mladistvých. V hl. m. Praze šlo o 0,75 těchto případů na 100 mladistvých, což bylo nejméně ze všech krajů. Naopak největší počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz na 100 mladistvých byl v krajích Královéhradeckém (6,26), Pardubickém (4,88) a Plzeňském (4,26). Praha má i nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti mladistvých pro úraz (0,04 %), na rozdíl od Královéhradeckého kraje, kde je zmíněné procento nejvyšší (0,62 %), ale i od průměru Česka, kde hodnota dosahuje 0,11 %.

Během své pracovní neschopnosti může být člověk hospitalizován v nějakém zařízení poskytující lůžkovou péči. V hlavním městě Praze byla v roce 2015 poskytnuta lůžková péče celkem 212 712 pacientům. Mladí pacienti ve věku 0–29 let z nich tvořili 23,3 %. Na jejich celkovém počtu se ze 46,6 % podílely děti ve věku 0–4 roky. Nejčastěji byli pacienti hospitalizováni v nemocnicích akutní péče (194 645 případů), následně v léčebnách dlouhodobě nemocných (tzv. LDN) a nemocnicích následné péče (8 008 případů), v psychiatrických léčebnách (5 251 případů) a v ostatních lůžkových zařízeních (4 808 případů). U mladých lidí je uvedené rozložení jiné. Ačkoliv jim byla lůžková péče poskytnuta obdobně nejvíce v nemocnicích akutní péče (96,3 %), léčebny dlouhodobě nemocných a nemocnice následné péče využili mladí lidé k hospitalizaci nejméně ze všech lůžkových zařízení (pouze 0,3 %), neboť ty zpravidla využívají lidé v pokročilém věku.

V Česku se vyskytuje celkem 119 dětských lůžkových oddělení, a z toho 19,3 % z nich se vyskytuje v Praze. Následují kraje Moravskoslezský (11,8 % dětských oddělení) a Jihomoravský s Ústeckým (oba 9,2 % dětských oddělení). Nejméně dětských oddělení je v Karlovarském kraji, pouze 4 oddělení. V hl. m. Praze je nabídka dětských oddělení pestrá, a disponuje i odděleními, která nejsou zastoupena v žádném jiném kraji. Jedná se o oddělení dětské endokrinologie a diabetologie, dětské gastroenterologie a hematologie, dětské kardiologie a dětské neurologie. Celkový počet lůžek v dětských odděleních v Česku je 4 166, z toho 636 z nich se nachází v Praze. Nejvíce lůžky disponují oddělení dětského lékařství (257 lůžek) a dětské chirurgie (152 lůžek). V roce 2016 bylo na dětských odděleních v Praze hospitalizováno celkem 38 916 pacientů. Vlivem změny metodiky nejsou v roce 2016 data o počtu dětských oddělení, lůžek v nich a počtu hospitalizovaných pacientů v nich srovnatelná s roky předchozími. Do roku 2015 byl zdrojem dat výkaz L (MZ) 1 o lůžkovém fondu poskytovatele lůžkové péče, který byl zrušen. Od roku 2016 jsou data o hospitalizovaných čerpána z Národního registru hospitalizovaných a data o počtu oddělení a počtu lůžek z výkazu E (MZ) 2 a E (MZ) 3 podle oborů péče.

Podle mezinárodní klasifikace nemocí byli pacienti v Praze nejčastěji hospitalizováni v důsledku nemocí oběhové soustavy (13,3 %), faktorů ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami (11,3 %) a v důsledku těhotenství, porodu a šestinedělí (8,8 %). Mladí lidé nejčastěji využili lůžkovou péči v důsledku faktorů ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami (25,1 %), během těhotenství, porodu a šestinedělí (11,1 %) a v důsledku nemocí dýchací soustavy (9,3 %).

V roce 2015 byli pacienti v hl. m. Praze hospitalizováni nejčastěji s diagnózami živě narozené děti podle místa narození (7,3 %), spontánní porod jednoho dítěte (5,1 %), ostatní faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami (3,6 %) a ostatní poruchy močové a pohlavní soustavy (3,0 %). U mladých lidí do 29 let obsadily první příčky diagnózy živě narozené děti podle místa narození (26,3 %), spontánní porod jednoho dítěte (5,7 %). Dále pak byli časté diagnózy ostatní stavy vzniklé v perinatálním období (5,3 %) a chronické nemoci mandlí a adenoidní tkáně (4,9 %). Podrobnější informace jsou uvedeny v přílohové tabulce *Hospitalizovaní pacienti v lůžkových zařízeních s bydlištěm v Hlavním městě Praze podle věku a příčiny v roce 2015*.

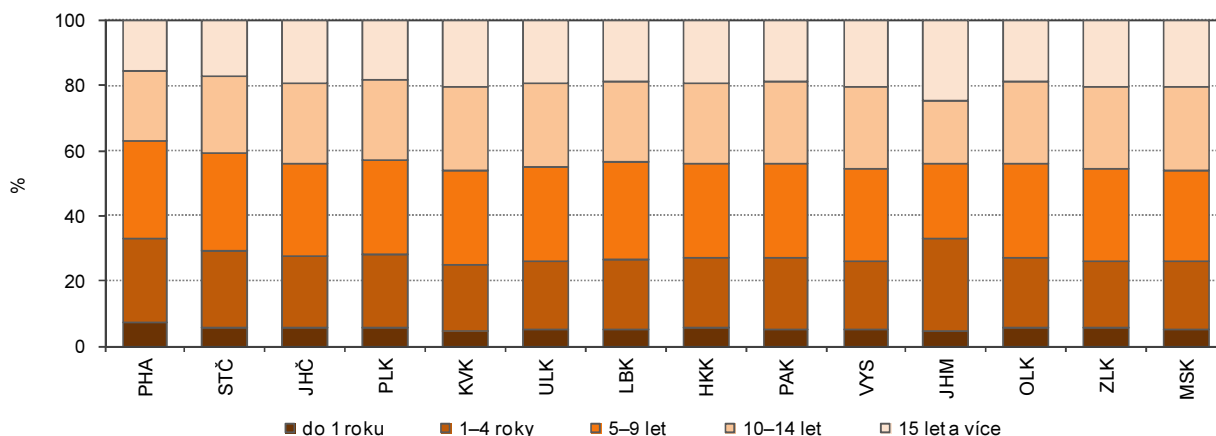
Praktičtí lékaři pro děti a dorost

V roce 2013 připadalo v Česku na 10 tisíc mladých lidí ve věku 0–18 let celkem 10,4 praktických lékařů pro děti a dorost. V Praze to bylo dokonce 12,5 lékařů na 10 tisíc mladých lidí do 18 let. S tím souvisí, z hlediska krajů, i nejnižší počet registrovaných pacientů (882,0) a nízký počet ošetření na jeden úvazek lékaře (5 358,4 ošetření).

V Praze bylo v roce 2013 registrováno celkem 228 707 mladých lidí u praktického lékaře pro děti a dorost. Největší podíl tvořily děti ve věku 5 – 9 let (28,1 %), dále pak děti ve věku 1–4 roky (26,6 %) a mladiství ve věku 10–14 let (21,1 %).

Graf 4.1 Registrovaní pacienti oboru praktický lékař pro děti a dorost podle věkových skupin a krajů v roce 2015

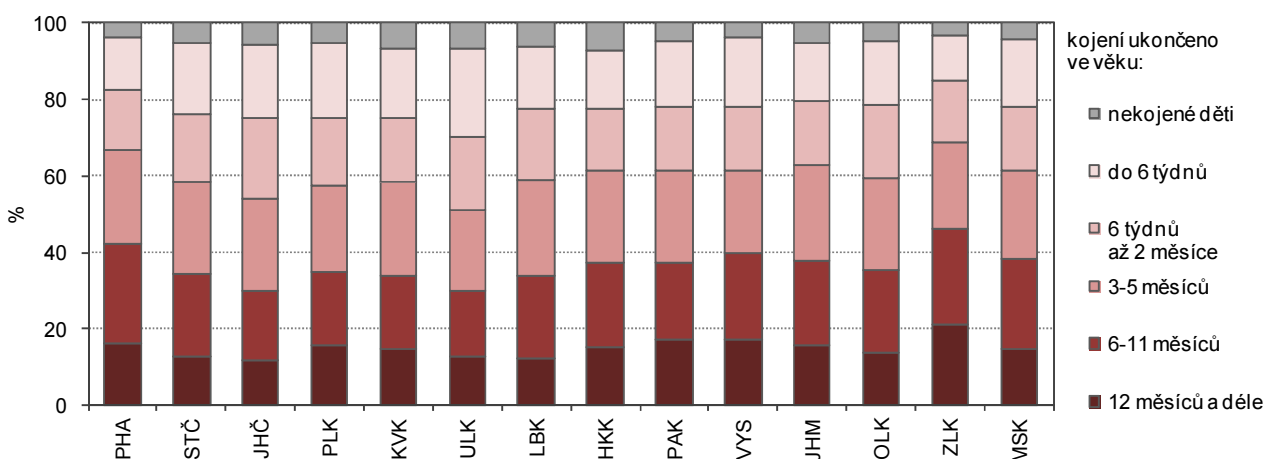
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Počet registrovaných dětí ve věku 0–11 měsíců byl 16 035 dětí. Při následné roční prohlídce dítěte se zjišťuje doba, po kterou bylo dítě kojeno. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se dlouhodobě pohybuje kolem 40 % (v roce 2013 to bylo 38,5 %). V Praze bylo do 6 měsíců kojeno 46,1 % dětí, což bylo na druhém místě za Zlínským krajem (47,1 %). Podíl dětí v Praze, jejichž kojení bylo ukončeno již v průběhu šestinedělí, činil v roce 2013 9,9 %.

Graf 4.2 Děti podle délky kojení a krajů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

V Česku bylo v roce 2013 provedeno celkem 11 294 840 ošetření-vyšetření. Z toho 1 389 528 ošetření bylo provedeno v hl. m. Praze, což bylo nejvíce ze všech krajů. Na jednoho registrovaného mladého pacienta do 18 let připadlo v Praze v průměru 6,7 ošetření za rok. Z hlediska druhu ošetření jich bylo v Praze provedeno 68,3 % léčebných, preventivní vyšetření činila 27,5 % a v návštěvní službě proběhlo pouze 0,8 % ošetření.

Zdravotní stav

Zdravotní stav mladých lidí můžeme zkoumat nejen od jejich narození, ale už i v prenatálním období. A to zejména podle uvědomělého chování rodiček. Prevence má nesporné výhody, proto i účast rodičky na screeningovém vyšetření v I. trimestru těhotenství je důležitá. V Praze se ho v roce 2014 zúčastnily 3 dívky ve věku 0–14 let. Ve věku 15–19 let to bylo 85 rodiček, ve věkové kategorii 20–24 let 630 rodiček. A 2 594 rodiček se ho zúčastnilo ve věku 25–29 let. Rozložení kopíruje vývoj počtu živě narozených dětí podle věku rodičky a poukazuje tak na zvyšující se zodpovědnost s přibývajícím věkem matky.

Tab. 4.1 Screening rodiček v prvním trimestru podle věku v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Rodičky, které v prvním trimestru podstoupily ultrazvukové vyšetření							
	celkem	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49
Hl. m. Praha	79,6	64,9	71,3	78,8	80,9	80,6	81,3	89,7

v %

Na vývoj dítěte v prenatálním období má bezesporu vliv kouření rodičky v průběhu těhotenství. V Praze bylo během průměru let 2013–2015 celkem 39 kouřících rodiček na 1 000 rodiček, což bylo o 33 rodiček méně než republikový průměr. Lze se domnívat, že se zvyšujícím se věkem rodičky si ženy uvědomovaly vliv kouření během těhotenství na plod. Do 19 let bylo v Praze 259 kouřících rodiček na 1 000 rodiček, zatímco ve věku 20–24 už to bylo jen 141 kouřících rodiček na 1 000 rodiček, a ve věku 25–29 let pouze 47 kouřících rodiček na 1 000 rodiček.

Tab. 4.2 Rodičky kouřící v těhotenství podle věku – tříletý průměr let 2013-2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Celkem	Věk						
		do 19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45 a více
Hl. m. Praha	39,4	256,2	140,9	47,3	23,9	25,2	32,2	13,0

na 1 000 rodiček

Po porodu se u živě narozených dětí zjišťuje jejich zdravotní stav. V roce 2014 se v Praze narodilo celkem 42,7 živě narozených s vrozenou vadou na 1 000 živě narozených. V absolutních hodnotách to představovalo celkem 625 jedinců. Od roku 2011 se tak jednalo o nejnižší hodnotu v přepočtu na 1 000 živě narozených.

Tab. 4.3 Živě narození s vrozenou vadou

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

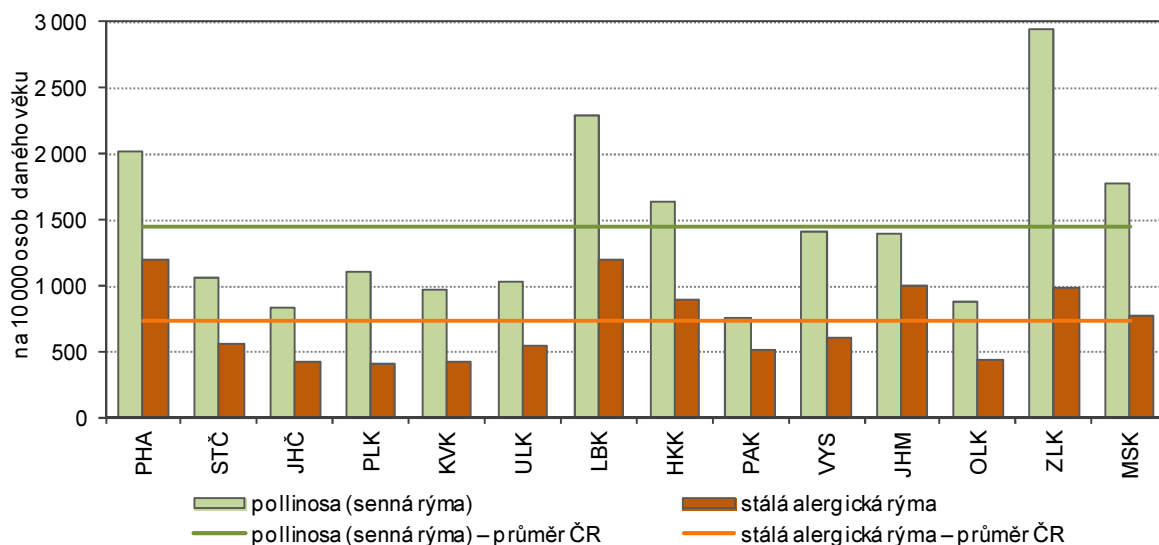
	na 1 000 živě narozených													
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hl. m. Praha	31,8	35,4	39,9	41,3	39,8	38,9	47,1	38,1	42,6	41,9	45,9	43,0	45,4	42,7

V roce 2015 bylo v Praze celkem 72 705 léčených pacientů ve věku 0–19 let v oboru alergologie a klinická imunologie. V přepočtu na 1 000 obyvatel se tak jednalo o nejvyšší hodnotu ze všech krajů Česka.

Graf 4.3 Léčení pacienti oboru alergologie ve věku 15–19 let na vybranou diagnózu podle krajů v roce 2013

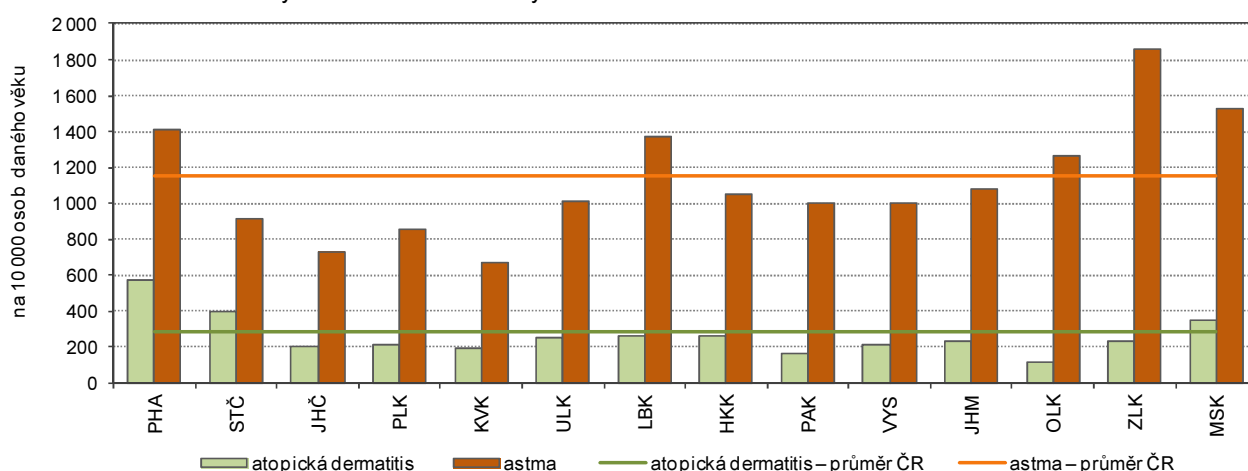
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Mezi poměrně časté diagnózy oboru alergologie patří senná rýma, stálá alergická rýma, atopická dermatitis a astma. V Praze se z těchto čtyř diagnóz nejvíce pacientů ve věku 15–19 let léčí s problémy v podobě senné rýmy, následně s astmatickými problémy, stálou alergickou rýmou a nakonec s atopickou dermatitis. Se sennou rýmou se v přepočtu na 10 000 osob daného věku nejvíce léčí lidé ve Zlínském a Libereckém kraji a v Praze. Naopak nejméně mladistvých se se sennou rýmou léčí v Pardubickém a Jihočeském kraji. Léčená diagnóza stálá alergická rýma se nejvíce vyskytuje v Libereckém kraji a v Praze. Nejméně pacientů se diagnózou stálé alergické rýmy léčí v krajích Plzeňském, Jihočeském, Karlovarském a Olomouckém. S diagnózou atopické dermatitidy se nejvíce pacientů léčí v hl. m. Praze a ve Středočeském kraji, nejméně pak v Olomouckém a Pardubickém kraji. A nakonec s astmatem se lečí nejvíce mladistvých pacientů ve Zlínském a Moravskoslezském kraji, naopak nejméně v Karlovarském a Jihočeském kraji. Lze tak říci, že hl. m. Praha má oproti ostatním krajům poměrně vysoký podíl mladistvých pacientů, kteří se léčí s nějakou diagnózou z oboru alergologie či klinické imunologie.

Graf 4.4 Léčení pacienti oboru alergologie ve věku 15–19 let na vybranou diagnózu podle krajů v roce 2013

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Zdravotnická záchranná služba

Nedílnou součástí zdravotní péče je i činnost zdravotnické záchranné služby (ZZS). V roce 2016 bylo v Česku uskutečněno celkem 1 073 034 výjezdů ZZS. To představovalo 89 420 výjezdů za měsíc, 2 940 výjezdů za den, 122 výjezdů za den a 2,04 výjezdů za minutu. Z hlediska krajů dominovaly v celkovém počtu výjezdů ZZS Středočeského kraje se 133 233 výjezdy, následovaly je ZZS hl. m. Prahy se 132 329 výjezdy a ZZS Moravskoslezského kraje se 118 243 výjezdy. Nejméně výjezdů pak měly ZZS Karlovarského kraje (41 801 výjezdů) a ZZS kraje Vysočina (45 074 výjezdů).

Z celkového počtu výjezdů ZZS v Česku jich 8,0 % bylo k mladistvým ve věku 0–18 let. V hl. m. Praze tvořil podíl výjezdů k mladistvým 7,9 %. Z hlediska krajů měly nejvyšší podíly kraje Ústecký (10,5 %), Liberecký (9,4 %) a Pardubický (8,8 %). Nejméně výjezdů k mladistvým bylo uskutečněno v krajích Zlínském (5,4 %) a Olomouckém (6,2 %).

V hlavním městě Praze se nachází celkem 19 základen zdravotnické záchranné služby a 37 výjezdových skupin. V roce 2016 bylo v Praze uskutečněno celkem 132 329 výjezdů, z toho 29 138 výjezdů bylo k úrazům. K dopravním nehodám se dostalo 3 547 výjezdů. K akutnímu infarktu myokardu směřovalo 973 výjezdů, k cévní mozkové příhodě jich dorazilo 3 071 a k resuscitaci při zástavě oběhu jich bylo vysláno 563.

